

Transparency International
Представяне на 10-та конференция на държавите страни по Конвенцията на ООН
срещу корупцията (UNCAC)

Бизнес интегритет за устойчиво бъдеще

20-ата годишнина на Конвенцията на ООН срещу корупцията (UNCAC) предизвиква размисъл за нейното въздействие върху усилията на бизнеса за борба с корупцията, независимо дали чрез използване на подхода на моркова или тоягата. Този документ се фокусира върху това как правителствата могат да работят с частния сектор и гражданското общество за насърчаване на почтеността в бизнеса.

Субектите от частния сектор се ориентират в нюансиран пейзаж, като се борят с двойните аспекти¹ като участието в незаконни сделки, като подкупи или неправомерно влияние, като същевременно понасят вреди, включително икономически загуби, за борба срещу корупцията. За да се противодейства ефективно на корупцията в частния сектор, от решаващо значение е да се подобри бизнес средата и да се засилят практиките за почтеност в рамките на веригите за доставчици. Този подход гарантира равни условия и е в съответствие с принципите, очертани в членовете и резолюциите на Конвенцията за борба с корупцията (UNCAC).

Член 12 от Конвенцията на ООН срещу корупцията относно частния сектор изисква от държавите – членки да:

"предприемат мерки, в съответствие с основните принципи на вътрешното си право, за предотвратяване на корупцията, засягаща частния сектор и [...] когато е целесъобразно, предвиждат ефективни, пропорционални и възпиращи граждански, административни или наказателни санкции за неспазване на тези мерки.

В него също така се споменават конкретни мерки за тази цел, като например насърчаване на стандарти и процедури за гарантиране на почтеността, прозрачността на частните субекти и др.

Прозрачният бизнес насърчава успеха², но слабите правни стимули,³ възможностите за неправомерно поведение и предизвикателствата пред правоприлагането водят бизнеса

¹ Transparency International. 2023. Business Integrity. UNODC. n.d. On the level: business and governments against corruption.

² Jenkins, M. 2018. The relationship between business integrity and commercial success. Transparency International and U4 Anti-Corruption Resource Centre

³ Rahman, K. 2020. Legal incentives for compliance in the private sector. Transparency International and U4 Anti-Corruption Resource Centre

до рискове от участие в корупционни практики. Такива практики носят дългосрочни разходи и обществена разруха, илюстрирани от събития като колапса на Рана Плаза и⁴ обезлесяването на Амазонка⁵. При такъв сценарий признаването на шампионите по почтеност в бизнеса и насърчаването на сътрудничеството⁶ с частния сектор са от съществено значение за ограничаване на корупцията. За да стимулира почтеността в бизнеса, Transparency International се застъпва за:

Колективни действия в областта на обществените поръчки

Нараства признанието, че като допълнение към традиционните мерки за правоприлагане, справянето с корпоративната корупция изисква колективни действия на множество заинтересовани страни⁷ – съвместни усилия на компании, публични органи и гражданското общество за насърчаване на почтеността, лоялната конкуренция и отговорното бизнес поведение в специфични контексти. Наскоро препоръките на ОИСР за борба с подкупите призоваха страните да предприемат колективни действия за справяне както с предлагането, така и с търсенето на чуждестранни подкупи.⁸

Обществените поръчки, податливи на корупция, са неразделна част от обществените и икономическите цели, което прави действията на множество заинтересовани страни значително полезни в тази област. Пактът за почтеност, разработен от "Transparency International" през 90-те години на миналия век е водещата инициатива за колективно действие, насочена към насърчаване на доброто управление и превенцията на корупцията в областта на обществените поръчки. Последните публикации на Службата на ООН по наркотиците и престъпността признават Пактовете за почтеност като една от *"най-разпространените добри практики"* за прилагането на член 9.⁹

Прилаган в над тридесет страни по света, Пактът за почтеност донесе ползи за стотици обществени поръчки и осигури сътрудничество между множество заинтересовани страни в сектори с висок обществен интерес и висок риск. Най-общо казано, Пактът за почтеност е споразумение, в което публичните органи и подателите на оферти, участващи в проект за обществени поръчки, се ангажират да се въздържат от корупция и да прилагат специфични гаранции за прозрачност, почтеност и отчетност към него. Като част от споразумението в ролята на независим наблюдател е и организация от

⁴ Rahman, K. 2022. Ten years since the Rana Plaza tragedy: has fast fashion ironed out their deadly corruption problems? Transparency International.

⁵ Pope, H. 2023. Brazil Arrests Those Linked to Deforesting 598 Hectares of Amazon Rainforest. OCCRP.

⁶ Collaboration with the private sector as noted in Resolution 6/5 "St. Petersburg statement on promoting public-private partnership in the prevention of and fight against corruption".

⁷ While UNCAC does not explicitly mention collective action, Article 63, for example, addresses the issue of public-private partnerships and states that State Parties shall consider involving non-governmental organisations, as well as other elements of civil society, in the prevention of corruption and the promotion of integrity.

⁸ OECD Anti-Bribery Recommendation 2021

⁹ Implementation of chapter II (Preventive measures) of the United Nations Convention against Corruption, 2023.

гражданското общество, която прави преглед на спазването на ангажиментите в процеса и информира обществеността.¹⁰

Пактове за почтеност: колективни действия за защита на публичните инвестиции с висока стойност в Европейския съюз

От 2016 г. до 2021 г. Европейската комисия, Transparency International и 15 организации на гражданското общество си сътрудничиха за пилотиране на Пактове за почтеност в 18 финансиращи от ЕС проекта за обществени поръчки на обща стойност около 920 милиона евро в 11 държави членки. В заключение инициативата показва, че пактовете за почтеност повишават прозрачността, подобряват тръжната документация, спестяват разходи, откриват и отстраняват нередностите на ранен етап и насърчават добрите практики сред публичните органи и фирмите. Като признание за своята добавена стойност, през 2019 г. инициативата получи [наградата на омбудсмана на ЕС за добра администрация](#) и беше открита като иновативна мярка за предотвратяване на измами от [Европейската сметна палата](#).

Transparency International създава модерен план на Пакта за почтеност, който е в съответствие с глобалните тенденции в областта на обществените поръчки. Планиран за пускане през 2024 г., планът подчертава почтеността на бизнеса, като призовава компаниите не само да спазват основните ангажименти, но и да подобрят корпоративната прозрачност, екологичната, социалната и управленската отчетност (ESG) и почтеността при доставчиците на услуги.

Препоръка:

Насърчаваме държавите - страни по конвенцията, индивидуално и колективно:

- *Насърчаване на инициативи за колективни действия на множество заинтересовани страни, включващи частния сектор, включително използването на пактове за почтеност в проекти за обществени поръчки, свързани с националните цели за развитие, особено тези с висока обществена стойност и висок риск.*
- *Допълване на такива инициативи за колективни действия със стратегии и мерки за подобряване на прозрачността и интегритета на дружествата, участващи в обществени поръчки, включително – 1) подобрена прозрачност на регистрите на доставчиците и свързаните с тях данни относно корпоративното съответствие и действителните собственици; 2) стимули (напр. преференции за възлагане) за фирми, за които е доказано, че приемат и прилагат добри практики; и 3) публично-частни диалози с участието на*

¹⁰ Flexibility and adaptability are key features of the Integrity Pact. The specifics of the public agreements have varied across countries to include more or less ambitious commitments in terms of good governance and business integrity, as well as dispute resolution mechanisms and sanctions for non-compliance.

гражданското общество за решаване на етични дилеми и корупционни проблеми в критични сектори.

Антикорупцията – основата на ESG

Бизнесът е изправен пред нарастващо търсене на практики и информация за устойчивост, особено в областта на ESG. Фрагментираният пейзаж за докладване на устойчивостта обаче изисква стабилни и икономически ефективни рамки.¹¹ В ESG антикорупцията играе жизненоважна роля в (G) вертикалата, като същевременно влияе върху ефективността както на (E), така и на (S) компонентите.¹²

Например в областта на стопанисването на околната среда (E) борбата с корупцията е от решаващо значение, за да се гарантира, че разпоредбите в областта на околната среда не се влияят неправомочно. Що се отнася до социалното въздействие (S), усилията за борба с корупцията играят решаваща роля за отговорното бизнес поведение при обществените поръчки, което е от полза както за местните общности, така и за обществото като цяло. И накрая, разбирането на взаимовръзките между корупцията и дискриминацията и свързаните с пола форми на корупция е наложително за наистина приобщаващи и безопасни бизнес операции.

Корпоративните ESG стратегии се нуждаят от вътрешно изпълнение, а не само от външно отчитане. Това предполага насърчаване на етичните ценности и отчетността на оперативните нива и идентифициране на синергии с изисквания като надлежна проверка на правата на човека. Враждането на практики за ESG може да играе важна роля в отговорите на дружествата на предизвикателствата пред прилагането на член 12 на Конвенцията за борба с корупцията, подчертани в докладите на Службата на ООН по наркотиците и престъпността (UNODC), като липса на етични кодекси, тесни ограничения след назначаване на работа, недостатъчни мерки за предотвратяване на злоупотреби с процедурите и ограничени счетоводни и одиторски стандарти.¹³

Препоръка:

Насърчаваме държавите - страни по конвенцията, индивидуално и колективно за:

- *Стандартизиране на правилата за докладване на ESG, като спазването им се превърне в законово изискване и включване на антикорупционни мерки в тях. Те включват публично оповестяване на – 1) политики за бизнес интегритет, 2) инициативи, които насърчават и защитават почтеността в корпоративната култура (включително защита на лицата, сигнализиращи за нередности), 3) системи за предотвратяване и разкриване на корупция, 4)*

¹¹ Camacho, G. 2022. Anti-corruption in ESG Standards. Transparency International.

¹² Rahman, K. 2023. ESG and Anti-corruption. Transparency International and U4 Anti-Corruption Resource Centre.

¹³ UNODC. 2023. Implementation of chapter II (Preventive measures) of UNCAC.

потвърдени случаи на корупция и предприети мерки за правна защита, 5) информация за действителните собственици и 6) информация за корпоративната политическа ангажираност (включително подробни политически приноси и лобистки дейности).

- *Предоставяне на ясни и изчерпателни насоки на субектите от частния сектор относно финансовата значимост и значението на ефекта ¹⁴, за да се гарантира, че дружествата не докладват за корупция, като единствено я обявяват за несъществена.*
- *Осигуряване на разумна увереност в отчитането на ESG и създаване на механизми, които държавните органи да преглеждат, за да предотвратят погрешно представяне и да ограничат рисковете от пране на пари и изпиране на репутацията.*

27 ноември 2023

Transparency International
Corruption Watch (Transparency International Южна Африка)
Инициатива за почтеност в Гана (GII)
Transparency International Аржентина
Transparency International Колумбия
Асоциация "Прозрачност без граници"
Transparency International Бангладеш
Transparency International Камбоджа
Transparency International Испания
Transparency International Индонезия
Transparency International Италия
Transparency International Киргизстан
Transparency International Малайзия
Transparency International Нова Зеландия
Transparency International Руанда
Transparency International Турция
Transparency International Великобритания
Transparency International Малдиви

¹⁴ Double materiality refers to companies evaluating materiality from both financial and impact perspectives, recognising the interconnectedness of their operations with broader environmental and social considerations. GRI. 2021. The double-materiality concept: application and issues.